

Slovenski nacionalni komite Svetovnega energetskega sveta,

in

Energetska zbornica Slovenije,

Tretja mednarodna konferenca o stanju in razvoju energetike
Razmislek o energetiki

EPC III

ENERGY POLICY CONSIDERATION – RAZMISLEK O ENERGETIKI

National Energy Roadmaps to 2050

Nacionalni energetske poti do leta 2050

24. april 2015

Sklepi konference

SKLEPI KONFERENCE EPC III 2015

Razmislek o energetiki – Energy Policy Consideration

Nacionalni energetska kaŕipoti v 2050 – National Energy Roadmaps to 2050

Ljubljana, 24. april 2015

Letošnjo konferenco pod krovnim naslovom Razmislek o energiji – Energy Policy Consideration smo usmerili na področje nacionalne energetske politike in strategije, zaradi tega smo dogodek poimenovali Nacionalni energetska kaŕipoti v 2050.

Poti, po katerih je potrebno uresničiti nacionalno zavezujoče energetska-podnebne zaveze, je seveda več. In naloga Energetskega koncepta Slovenije (EKS) je, da jih zazna in optimalno opredeli. Seveda je energetika panoga, ki se zelo hitro spreminja, obenem pa je neločljivo povezana in prepletena z gospodarskimi dejavnostmi in trgi. Zaradi teh dejstev vemo, da gre za dokument, ki bo le odraz časa, v katerem nastaja.

Na področju energetike smo dolŕni poiskati konsenz, iskati priloŕnosti in postati ambicioznejši. Le na takšen način lahko aktivno sodelujemo v procesu doseganja energetska-podnebnih ciljev znotraj okvirjev Energetske unije, pa tudi pri usklajevanju stališč do naše skupne prihodnosti v okvirjih Klimatske konference Zdruŕenih narodov COP 21, ki bo letos potekala v Parizu.

Namen konference je zbrati mnenja udeleŕencev o poteh do ciljev, pri katerih mora ambicioznost prevladati nad zazrtostjo v probleme, ki pravzaprav niso del nacionalne energetike, pri tem pa najti odgovore na vprašanja:

- i. Kaj, kdo in kdaj je potrebno narediti na nacionalnem nivoju?
- ii. Kaj mora za izpolnitev nacionalno zavezujočih energetska-podnebnih ciljev tja do leta 2050 storiti energetska stroka?
- iii. Predlog potrebnih mehanizmov, investicij in spodbud za doseganje ciljev.
- iv. Kaj lahko pričakujejo uporabniki in druŕba?

Na konferenci je aktivno, z lastnimi predstavitvami, sodelovalo kar 28 govorcev. Njihovi prispevki so obravnavali:

- a) Evropske energetske poti in Energetska unija
- b) Vsebinsko in zasnovano Energetskega koncepta Slovenije
- c) Nacionalne vidike energetike
- d) Regulatorne okvirje za doseganje nacionalnih klimatska-energetskih ciljev
- e) Energetske trge (trajnost, zanesljivost, konkurenčnost, trŕne modele)
- f) Rabo in oskrbo z energijo
- g) Energetska omreŕja (električna energija, zemeljski plin, daljinska toplota in hlajenje)
- h) Nove tehnologije in smeri razvoja storitev za učinkovito izrabo energije

Sklepi konference so strnjeni v naslednjih sklepih in predlogih:

Splošni sklepi:

1. Nujno je potrebno pripraviti nov nacionalni energetske razvojni program (Energetski koncept Slovenije, v nadaljevanju EKS), pri nastanku katerega morata sodelovati kompetentna stroka in javnost. V njem morajo biti uravnoteženo zajeta vsa področja energetike, obenem pa je potrebno upoštevati nacionalno zavezujoče energetske-podnebne cilje.
2. Težiti je potrebno k čim večji energetske neodvisnosti in ustrezni razpršenosti energentov (hidro, termo, jedrska, obnovljivi viri energije (OVE)), kar je zagotovo pogoj za čim bolj zanesljivo energetske oskrbo Slovenije.
3. Ukrepe trajnejšega ravnanja z energijo, ki morajo temeljiti na obnovljivih virih energije (OVE) in učinkovitejši rabi energije (OVE), je potrebno nadgraditi na vseh področjih, saj je le tako mogoče znižati porabo energije na enoto BDP.
4. Potenciale obnovljivih virov energije (OVE) je potrebno oceniti realno in pri učinkoviti rabi energije (URE) upoštevati tehnično-ekonomske, ekološke in sociološke vidike. Država naj spodbuja tiste OVE, vključno z energetskimi potenciali komunalnih odpadkov, ki ob pogoju ekonomske sprejemljivosti najbolj prispevajo k energetske neodvisnosti Slovenije in k zmanjšanju obremenjevanja okolja. Tehnični vidik mora zagotavljati takšne načine izrabe OVE, ki tudi dajejo maksimalne energetske izkoristke in izpolnjujejo zahtevane ekološke pogoje ter dejansko povzročajo najmanjše emisije.
5. Procesi privatizacije v energetiki in odprti energetski trgi, ki omogočajo svobodno izbiro dobavitelja, ne smejo zmanjšati investicijskih aktivnosti za zagotavljanje kakovosti in zanesljivosti oskrbe z energijo, povečevati pa morajo obseg kakovostnih energetskih storitev.
6. Energetske raziskave je potrebno zaupati kompetentnim, znanstveno in aplikativno uveljavljenim raziskovalcem, uravnoteženo glede na obseg razvoja in aktualnost raziskav na vseh področjih energetike, kar mora biti sistematično vključeno tudi v programe Unije na nacionalnem nivoju.
7. Nenehno je potrebno spodbujati zanimanje za študij tehnike, posebej pri mladih, predvsem na področju energetike, izšolane strokovnjake pa ustrezno motivirati, da ostanejo na tem področju ter razvijajo tehnološke produkte in storitve z večjo dodano vrednostjo ter okoljsko sprejemljivostjo.
8. Financiranje raziskav (aplikativnih in eksperimentalnih) na področju energetike naj bo uravnoteženo glede na obseg razvoja in aktualnost raziskav na vseh njenih področjih. Če izhajamo iz tega, je potrebno za izboljšanje stanja slovenske energetike definirati prioritete razvojno-raziskovalnega dela. To mora biti strokovna podlaga za financiranje programov in projektov.
9. Problem umeščanja energetske infrastrukture v prostor, ki je ključnega pomena za razvoj naše družbe, je še zmeraj prisoten, zato je temu pri urejanju tovrstnih postopkov in dokumentacije potrebno podeliti ustrezno prednost. Država mora omogočati racionalen način umeščanja energetskih objektov v prostor, in sicer na osnovi strokovno utemeljenih rešitev, kar bo onemogočalo zavračanje energetskih projektov z nestrokovnimi argumenti.

Konkretni predlogi in sklepi s področja:

1. Energetska politika in Energetski koncept Slovenije (EKS):

- Energetika je pomembno področje nacionalnega gospodarstva, zato jo moramo upravljati premišljeno.
- EKS je izbor pravil, ki se jih je potrebno držati za uspešen razvoj, in je osnovni razvojni dokument energetike.
- Z EKS se na podlagi projekcij gospodarskega, okoljskega in družbenega razvoja države ter sprejetih mednarodnih obvez določijo cilji zanesljive, trajnostne in konkurenčne oskrbe z energijo za obdobje prihodnjih 20 let in okvirno za 40 let.
- EKS je politični dokument, ki se ne bo opredeljeval do konkretnih projektov. Tržne dejavnosti bodo morale same poiskati in ustvariti učinkovite poslovne modele, ki bodo uresničevali cilje, ki jih bo določal EKS.
- Javnost se naj aktivno vključuje v razprave EKS, vendar naj o usmeritvah energetike na koncu odloči stroka.
- Obstoječi energetski sistem je temelj, na katerem bomo gradili nadaljnji razvoj. Sistem bomo modernizirali in ga nadgrajevali s preverjenimi pametnimi sistemi (NEDO).
- V prihodnje bo posebna pozornost namenjena rabi energije v prometu. Slovenija 7 % BDP-ja porabi za uvoz energentov (od tega 40 % porabi samo v prometu).
- Cilji in usmeritve energetske politike so naslednji: do 2035 je potrebno energetska učinkovitost izboljšati za vsaj 35 %, do 2055 zagotoviti 100% nizkoogljično proizvodnjo, izpuste toplogrednih plinov (TGP) v prometu znižati za vsaj 35 % do 2035 in 70 % do 2055, na področju daljinske toplote zagotoviti 100% ogrevanje iz OVE in SPTE, do 2035 zagotoviti vsaj 30% delež OVE v končni rabi, do 2055 pa 100% izkoriščenje trajnostnega potenciala OVE v RS (ob upoštevanju okoljskega in ekonomskega vidika), v prihodnje jedrska energija skupaj z OVE nadomesti fosilno proizvodnjo električne energije, od fosilnih virov po 2055 v rabi ostane samo zemeljski plin.
- V strokovne razprave o EKS je potrebno vključiti tudi predstavnike uporabne znanosti.
- Izkoristiti moramo naše naravne danosti in daljinsko hlajenje ter geotermalno energijo ustrezno umestiti v EKS.
- Nacionalna energetika mora temeljiti na naših nacionalnih in geostrateških prednostih.

2. Energetska regulativa – usmeritve za učinkovit in dobro delujoč trg do leta 2025 ter usmeritve do 2050

- Nadaljevati je potrebno aktivnosti za vzpostavljanje učinkovitega in delujočega notranja trga z energijo, skladno s trendi in smernicami, ki so zastavljene za Evropsko unijo do leta 2025. Razvoj dobro delujočega maloprodajnega trga mora biti usmerjen v dobrobit potrošnikov.

- Pri oblikovanju mehanizmov za izboljšanje zanesljivosti oskrbe v Sloveniji ter obvladovanju zunanjih vplivov oskrbe v EU je potrebno aktivno sodelovanje vseh udeležencev na trgu na nacionalnem nivoju.
- Prehod v nizkoogljično družbo z večjim deležem OVE in prilagodljivo ter odzivno oskrbo z učinkovitim izkoriščanjem aktivnih, pametnih omrežij in novih energetske storitev mora postati pomemben del energetske politike.
- Vzpostavitev dialoga med interesnimi skupinami, sodelovanje in priprava novih zakonodajnih ureditev morajo biti aktivno usklajene z Evropsko unijo.
- Predlagamo, da se pri sprejemanju in izvajanju EKS ter nacionalnega kažipota do 2050 ob izvedeni strokovni razpravi najprej opredelijo cilji ter identificirajo področja in podajo jasne zaveze deležnikom. Tej aktivnosti naj nato sledita okoljska in ekonomska presoja posameznih ukrepov glede na posamezna obdobja koncepta ter v nadaljevanju zakonodajna podlaga z učinkovitim nadzorom.

3. Trg z električno energijo in zemeljskim plinom

- Porabnik mora biti v središču pozornosti. Vsi skupaj se v energetskega prostora nahajamo zaradi porabnikov, izključiti pa je potrebno parcialne interese.
- Sistemski energetiki morajo razumeti, da bo individualna energetika zavzela svoj prostor v energetiki, kar je prav, vendar mora biti ločena.
- Izzivi trga električne energije naj bodo usmerjeni predvsem na področje regulacije, in sicer:
 - obnovljive vire energije – učinkovita shema obratovalnih podpor,
 - klasične vire - CRM (Capacity Remuneration Mechanism) mehanizem.
- V skladu z zakonodajo je potrebno uvajati spodbujevalne mehanizme za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe na trgu električne energije, kot je na primer CRM.
- Za kakovosten razvoj in delovanje plinskega trga, ki je podvržen geopolitičnim razmeram, je potrebno zagotoviti ustrezno infrastrukturo v državi, in sicer v skladu z razvojem v Evropski uniji, obenem pa zagotavljati ustrezna zunanje politična razmerja, predvsem v odnosih z Rusko federacijo, kot ključnim evropskim dobaviteljem.
- Trg z energijo mora biti transparenten in delujoč. Podporne sheme ne smejo vplivati na trg energije.

4. Trg z zemeljskim plinom

- Za učinkovito delovanje trga je potrebno zmanjšati razdrobljenost nacionalnih trgov. Delež reguliranih obremenitev glede na delež energije je prevelik, kar zmanjšuje konkurenčnost energenta.
- Podpirati je potrebno razvoj dinamičnih produktov in storitev, povezanih z oskrbo z energenti.
- Modeli oblikovanja cen energenta morajo biti v celoti tržni.
- Vzpostaviti je potrebno enotne in učinkovite mehanizme regulacije ter nadzora.
- Dodeljevanje prenosnih zmogljivosti naj poteka v skladu z zahtevami trga, glede na potrebe trga pa se naj oblikujejo novi produkti.

- Razvoj pametnih omrežij in razpršeno proizvodnjo energije je potrebno pospeševati ter jo vključiti v koncept energetske samozadostnosti. Aktivni plinski in elektroenergetski omrežji se morata funkcionalno povezovati.
- Dobavitelji bodo izgubljali klasično vlogo in bodo primorani odjemalcem zagotavljati dodatne – druge storitve.

5. OVE in podporne sheme

- Finančna stabilizacija podporne sheme je nujno potrebna (dvig obstoječega prispevka oziroma uvedba novih virov).
- Glede novih vstopov v podporne sheme je potrebno v prihodnosti vnaprej vzpostaviti znana/jasna „pravila igre“ (sedaj je znan le okvir iz EZ-1).
- Poudarek na URE naj bo večji, kar bo olajšalo tudi doseganje OVE ciljev.
- Uvedba alternativnih mehanizmov, ki lahko, četudi z majhnimi koraki, pripomorejo k doseganju energetskih ciljev (npr. net-metering).
- Podporne sheme naj se uporabljajo kot »zdravilo«, ne pa kot ukrep, ki ne daje možnosti za nadaljnji razvoj trga z energijo.
- Finančna stabilizacija in harmonizacija podpornih shem je nujna, odprto pa je vprašanje, od kod bomo podporne sheme financirali, obenem pa se zastavlja vprašanje glede resnosti zastavljenih ciljev.

6. Proizvodnja električne energije

- Država mora določiti dolgoročne strateške usmeritve (ne glede na lastništvo energetskih družb). Če dolgoročne strateške usmeritve niso znane, podjetja pri načrtovanju svojega delovanja ne morejo poznati ključnih predpostavk za učinkoviti nadaljnji razvoj.
- Večina držav EU je že na poti preoblikovanja in prilagajanja na nove razmere v energetiki – to nacionalna energetska podjetja postavlja v zahtevno situacijo, ko konkurenčna podjetja v nekaterih državah EU že lahko uspešno izkoriščajo nekatere možnosti za odzivanje na situacijo na trgu, ki jih lahko z ustrezno zakonodajo omogoči država.
- Ukrepi za doseganje energetskih ciljev morajo upoštevati vse relevantne nacionalne okoliščine.
- Pri snovanju EKS je potrebno upoštevati vsa aktualna dogajanja na evropskem energetskem trgu, ki jih je potrebno ustrezno prevesti v ukrepe na nacionalni ravni, predvsem tudi z vidika zanesljivosti oskrbe.
- EKS mora ponuditi predvidljiv, realen in zanesljiv okvir za delovanje energetskih podjetij – ustrezno podporno okolje, izogibanje nesorazmernim obremenitvam, izboljšanje učinkovitosti postopkov umeščanja v prostor, večjo stopnjo javne sprejemljivosti potrebnih projektov itn.
- Za pripravo dobrega EKS je potrebno sodelovanje vseh relevantnih akterjev, prav tako pa so potrebni družbeni konsenz, visoka stopnja zavezanosti pri izvajanju energetskega koncepta ter odprt, pregleden in vključujoč postopek priprave morebitnih dopolnitev nacionalne energetske zakonodaje.

- EKS je strateška in politična odločitev, ki temelji na strokovni oceni potrebnih dodatnih proizvodnih kapacitet, tehnološko nevtralni oceni vseh tehnologij, preverjanju vzdržnosti in nacionalnih interesih.
- EKS mora ponuditi optimalno rešitev za energetska trilema (varna oskrba, trajnostni razvoj, cenovna dostopnost).
- Slovenija je priznana država z jedrsko energetiko. Drugi Blok JEK je še vedno v fazi zgodnjega načrtovanja in predpriprav. Izzivi so znani in obvladljivi (varnost, financiranje, radioaktivni odpadki, sprejemljivost javnosti itn.). Proces strateškega/političnega odločanja mora biti zasnovan kakovostno, strokovno in odgovorno ter zajemati vse možne vidike – pričetek je predviden v naslednjem letu.
- Nacionalna politika lahko pomaga rešiti te izzive, pri čemer zagotavljanje okoljske, ekonomsko-socialne in energetske varnosti upravičujejo potrebni naporji za izvedbo.

7. Razvoj prometa v RS na alternativna goriva

- Ministrstvo za infrastrukturo in prostor (MIP) bo pripravilo Strategijo razvoja prometa v RS v povezavi s spodbujanjem alternativnih goriv, ki ga bo v maju 2015 obravnavalo na kolegiju ministra. Medresorska delovna skupina bo oblikovana v juniju 2015, z delom pa bo pričela še v istem mesecu. Načrt predvideva, da se Predlog Strategije razvoja prometa v RS v povezavi s spodbujanjem alternativnih goriv pripravi do konca prve polovice leta 2016.
- Država ima vse potencialne za intenzivno uvajanje alternativnih goriv v promet in mobilnost.
- Republika Slovenija se mora aktivno vključiti v tovrstna dogajanja v regiji, slediti regionalnim pobudam ter izkoristiti že aktualne medvladne dogovore za vključitev tega področja.
- Alternativnim gorivom v prometu je potrebno strateško prilagoditi potrebno infrastrukturo (prometna, energetska in logistična infrastruktura).
- Potrebno je sistematično uvajanje vozil na alternativna goriva (elektrika, zemeljski plin v CNG in LNG obliki, biogoriva, vodik) in k temu pritegniti dobavitelje in s tem povezane storitve.
- Potrebno je razviti mehanizme za razvijanje tovrstne mobilnosti ter finančne ter druge spodbujevalne mehanizme.

8. Prenosno omrežje električne energije - SOPO

- Prenosno omrežje Slovenije zagotavlja odlično strateško lego za dostop do ključnih evropskih trgov in za mednarodno trgovanje. Transit znižuje omrežnino, večje možnosti uvoza in izvoza pa dodatno izboljšujejo/stabilizirajo ceno električne energije v Sloveniji. Ključna dilema za prihodnost je, v katero smer, kako hitro in na kak način povečevati uvozno-izvozne zmogljivosti.
- Dolgoročni cilj je postopno odpirati vrata na strani uvoza in izvoza, a obenem ohranjati ta vrata enakomerno odprta. Čezmejne investicije morajo slediti dogajanju v sosednjih sistemih.

- Razvoj mehanizmov dodeljevanja čezmejnih zmogljivosti (NTC) realno vstopa v kritično fazo, ki lahko vpliva na omejitve obsega trgovanja na mejah Slovenije (flow based). Zato je potrebno določiti odgovornega za razvoj mehanizmov dodeljevanja čezmejnih prenosnih zmogljivosti.
- Po odpravi problema velikih območij z enotno ceno bodo odprte vse možnosti za revolucijo na področju čezmejnega trgovanja. (Tekma na meji -> Tekma med mejami).
- Dolgoročni cilj je, da Slovenija ohrani svoj današnji položaj ali ga celo izboljša.

9. Distribucijsko omrežje električne energije – SODO

- Energetski koncept mora posebno pozornost posvetiti uporabnikom/odjemalcem ter njihovim potrebam. Uspešen bo, ko bo vsem uporabnikom, ne glede na to, v katerem delu Slovenije živijo, zagotavljal enak nivo storitev.
- Koncept distribucijskega omrežja moramo prilagoditi različnim vrstam odjemalcev (statični ali dinamični odjemalec). Statični odjemalec je današnji odjemalec, medtem ko je dinamični odjemalec tisti, ki izkorišča možnosti omrežja in tehnologij. Odjemalca je nujno potrebno obveščati o novih tehnologijah.
- Distribucijska infrastruktura postaja z novimi vlaganji vse “pametnejša”, zato je vlaganja nujno potrebno uravnotežiti tako po geografski legi, kot tudi po elementih distribucijskega sistema (elementi omrežja in informacijski sistemi) – nevarnost šibkega člena.
- Distribucijska infrastruktura naj pri načrtovanju razvoja sistema in ponudbi dobave ter storitev na distribucijskem sistemu električne energije vsem deležnikom zagotavlja zanesljivo oskrbo z energijo ter hkrati točnost in transparentnost podatkov.
- Razvoj aktivnih omrežij mora biti sistematičen in konceptualen, torej je potrebno izdelati nacionalno strategijo razvoja in uvajanja teh omrežij. Izvajanje nacionalne strategije razvoja in uvajanja pametnih omrežij mora biti umeščeno znotraj okvirjev razvojnih načrtov, kot jih predvideva Energetski zakon (EZ-1), ter vključeno v regulativni okvir, kot ga določa regulatorni organ (Agencija za energijo).
- Sredstva za realizacijo tehnoloških rešitev se zagotavljajo iz raziskovalnih skladov in tovrstnih projektov. Realizacijo samih projektov je potrebno vključiti v razvojne načrte, jih izvajati skladno z regulatorno prakso, torej slediti principom gospodarnosti. Njihovo izvajanje mora biti opredeljeno s strateškim aktom, saj mora biti del razvojnih načrtov.

10. Prenosno omrežje zemeljskega plina – OPS

- Prenosno plinovodno omrežje mora zagotavljati razvoj porabe zemeljskega plina v državi ter obratovati zanesljivo in varno. Kot del vseevropskega prenosnega omrežja mora omogočati delovanje in razvoj plinskega trga, ob tem pa zagotavljati vse kriterije zanesljivosti obratovanja in oskrbe.

- Slovensko prenosno omrežje mora slediti mednarodnim plinskim povezavam ter projektom za zagotavljanje raznolikosti dobav virov in prenosnih poti.
- Slovenija ima velik razvojni potencial za širitev oskrbe z zemeljskim plinom in priključevanje na prenosno ter distribucijsko plinovodno omrežje v državi.
- Z namenom vzpostavitve konkurenčnega trga z zemeljskim plinom je potrebno spodbujati integracijo ter tesnejše sodelovanje operaterjev sistemov zemeljskega plina na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, pa tudi integracijo izoliranih sistemov, ki omogočajo nastanek plinskih otokov. Sodelovanje se nanaša predvsem na usklajenost pravnih in tehničnih okvirjev, še posebej na področju izmenjave podatkov.
- Uvajanje novih tehnologij mora prispevati k tehnično in ekonomsko optimalnejšemu prenosu, distribuciji in porabi zemeljskega plina. Prenos in distribucija morata naloge enovito opravljati v dobrobit porabnika.
- Vzpostaviti je potrebno sistem za priključitev novih uporabnikov zemeljskega plina v prometu na stisnjen zemeljski plin (SZP, ang. CNG) in k temu pritegniti dobavitelje ter s tem povezane storitve.
- »Virtulani plinovod« je potencialni model razvoja plinifikacije. Plinski sistem mora v skladu z zahtevami in možnostmi infrastrukturo prilagoditi vsem oblikam plina (CNG, LNG, bioplin).
- V dobrobit porabnika je potrebno uvajati tehnologije in postopke, ki bodo omogočali njegovo aktivno vlogo ne samo kot porabnika plina, ampak tudi drugih energentov.
- Slovenija mora aktivno sodelovati pri nastajanju tržnih modelov v Uniji, posebej pa v regiji ter jih uvajati v dobrobit porabnika.

11. Distribucijsko omrežje zemeljskega plina – ODS

- Razvoj plinske infrastrukture in plinskega sektorja morata biti usmerjena (kratkoročno in dolgoročno) v trajnostno naravnano konkurenčno oskrbo, saj zemeljski plin kot energent omogoča doseganje energetske in podnebne ciljeve.
- Ovire pri politiki subvencij je potrebno odpraviti, kar pomeni, da naj EKO Sklad subvencije podeljuje izven območij z že zgrajenim daljinskim sistemom ogrevanja. Tako se preprečuje neelojalna konkurenca, uporabnike pa spodbuja h gospodarni izrabi obstoječe infrastrukture. EKO Sklad naj subvencionira tudi učinkovite plinske naprave, ki se šele uveljavljajo (npr. plinska toplotna črpalka), za katere subvencije sedaj niso na voljo. Te naprave lahko bistveno zmanjšajo porabo energije, hkrati pa vpeljujejo obnovljive vire energije.
- Sodobne tehnologije na področju plina (kogeneracija, gorivne celice, plinske toplotne črpalke, CNG, LNG) lahko občutno pripomorejo k doseganju energetske in okoljske ciljeve.
- Stisnjen zemeljski plin (SZP, ang. CNG) v EU predstavlja alternativno gorivo, zato ga je potrebno čim prej uvesti tudi v slovenskem prostoru. Slovenija je na tem področju v velikem zaostanku, saj za zdaj nima izoblikovane ustrezne strategije za implementacijo v slovenskem prostoru. Z vidika subvencij CNG v Sloveniji za zdaj ni prepoznan kot alternativno gorivo.

- Za razvoj trajnostno naravnega tovarnega tranzitnega prometa po vzoru in primerih dobrih praks v Evropi je potrebno čim prej vzpostaviti sistem polnilnic, ki bodo lahko oskrbovale težka tovorna vozila v RS na utekočinjen zemeljski plin (UZP, angl. LNG), ki je verjetno edino realno alternativno gorivo v tovarnem prometu do leta 2035.
- Obstoječo infrastrukturo je potrebno optimalno izkoriščati in zaradi podvajanja stroškov izgradnje ter upravljanja preprečiti podvajanje infrastrukture (zemeljski plin – daljinska toplota).
- Po zgledu proizvodnje električne energije je potrebno začeti spodbujati proizvodnjo obnovljivega metana za injiciranje v plinovodno omrežje.
- Regulatorna politika naj bo usklajena in uravnotežena z energetske politiko – regulativni organ na eni strani zahteva večjo izkoriščenost omrežja, pri čemer pa energetska politika z ukrepi (subvencije, podporne sheme itn.) in predpisi usmerja k nasprotnemu cilju.

12. Daljinski sistemi ogrevanja in hlajenja

- Poslovni modeli multi-utility storitev so v tujini prinesli pozitivne učinke, zato jih je potrebno pospešeno razvijati in spodbujati tudi v Sloveniji.
- Zagotoviti je potrebno usklajenost in uravnoteženost javnih pozivov za dodeljevanje finančnih spodbud za izvajanje ukrepov OVE z namenom, da se omeji ekonomsko neupravičena migracija tistih odjemalcev, ki so že priključeni na daljinske sisteme ogrevanja. V daljinske sisteme se naj aktivno vključujejo tehnologije z visokim izkoristkom (SPTE naprave); trenutno so pogoji razpisov za vključitev proizvodnje visoko učinkovitih tehnologij v podporne sheme za SPTE nedorečeni.
- Izvajalci dejavnosti daljinske toplote (DT) pričakujejo učinkovito regulacijo na področju cen DT, ki bo zagotavljala konkurenčne storitve za potrošnike, hkrati pa omogočala dolgoročno in trajnostno naravnano poslovanje dejavnosti DT, obratovalno zanesljivost ter nadaljnji razvoj daljinskih sistemov. Prav tako se pričakuje, da bo daljinska energetika našla ustrezen prostor v EKS in tudi v prihodnje predstavljala pomemben podporni steber slovenske energetike. Ustrezno podporo na ravni EU uživa Razvoj evropske strategije za daljinsko ogrevanje European Heat Strategy (2015).

13. Tehnologije energetskih omrežij

- Slovenska industrija nujno potrebuje poligon, na katerem bo mogoče preizkušati rešitve pametnih omrežij. Demonstracijski projekti, tudi mednarodni (primer: slovensko-japonsko sodelovanje), morajo biti vodeni sistematično.
- Pametna omrežja so predpogoj za vključevanje obnovljivih virov energije in sistemsko učinkovito rabo energije. Z vzpostavitvijo pametnih omrežij lahko dolgoročno znižamo naložbe v distribucijsko omrežje.

14. Razvoj novih storitev za odjemalca

- Distribucijsko omrežje in storitve naj bodo podrejene potrebam odjemalca. Gospodarske javne službe (GJS) naj bodo v službi odjemalca. Zato pričakujemo usklajen razvoj med izvajalci GJS celotnega distribucijskega omrežja na področju RS.
- Distribucijska nadzorništva oziroma distribucijske enote so temelj odnosa z odjemalci. Podatki in informacije za odjemalca ter dobavitelja se naj posredujejo preko enotne vstopne točke.
- Za pokrivanje telekomunikacijskih sivih lis se naj uporabi energetska infrastruktura.
- Pri uporabniku in za uporabnika je potrebno razviti tržne storitve energetskega upravljanja.
- Kakovost oskrbe se naj primerja s parametri kakovosti oskrbe v EU.
- Z racionalnim in učinkovitim upravljanjem distribucijskega omrežja se lahko zagotavljajo sredstva za nadgradnjo omrežja in storitev.

15. Nove tehnologije in storitve

- EKS mora biti tudi koncept razvoja ostalih sektorjev slovenskega gospodarstva in zaupan politično neodvisnim slovenskim, v tujini priznanim strokovnjakom ter slovenski industriji.
- Nove tehnologije, ki bi uporabljale zemeljski plin, je potrebno spodbujati, saj prispevajo k večji uporabi in izkoriščenosti omrežne infrastrukture. Temu naj bodo prilagojene tudi ustrezne spodbude.
- Daljinska energetika naj uvede moderne koncepte večjega števila manjših trigeneracijskih rešitev, odpre trg za diverzifikacijo virov v sisteme ter uvede nove produkte (npr. hlajenje, obnovljiva toplota, sežigalnice, proizvodnjo bioplina itn.), pa tudi nove storitve inženiringa doma in v tujini. Država, tržne dejavnosti in energetika naj delujejo z roko v roki in prispevajo k razvoju gospodarsko-energetskih otokov z lesno biomaso / lesnim biometanom in geotermalno energijo ter ostalimi OVE.
- S povečanjem virov oskrbe, zagotavljanjem neodvisnosti in vzpostavitvijo rezerve je potrebno zemeljski plin (lesni biometan) začeti uporabljati za hlajenje, cestni transport, mehanizacijo in celo železniški transport.
- Hlajenje mora postati enakovredno obravnavano v vseh nacionalnih strateških dokumentih.
- Revizija in sprememba koncepta lokalnih energetskih sistemov je nujno potrebna. Veliki sistemi se naj postopoma preoblikujejo v manjše, učinkovitejše in razpršene trigeneracijske sisteme, oskrbovane z različnimi viri energije (veliki sistemi z enim samim virom so preteklost 20. stoletja).
- V največjih slovenskih mestih (Ljubljana, Maribor) je dovolj potenciala za sežigalnice odpadkov (pred tem je potrebno zagotoviti najvišjo možno stopnjo recikliranja).

- Popolnoma je potrebno prepovedati uporabo kmetijskih zemljišč za bio-goriva, ekstra lahkih kurilnih olj za ogrevanje objektov, industrije in daljinske energetike, ter uporabo trdih fosilnih goriv izključno za potrebe ogrevanja.

16. Okoljska sprejemljivost energetike

- Strategija Vlade RS za sodelovanje z nevladnimi organizacijami (NVO) mora biti v duhu dobrega partnerstva.
- Procesi odločanja morajo biti odprti za sodelovanje javnosti. Določena morajo biti jasna pravila sodelovanja javnosti. Javnost mora biti pravočasno obveščena o procesih in vključena v čim zgodnejšo fazo procesa.
- Omogočiti je potrebno dostop do vseh pomembnejših dokumentov, vezanih na posamezni proces. Vsakomur mora biti omogočeno, da poda svoj prispevek, mnenje ali komentar. Zagotovljeno mora biti javno tehtanje podanih pobud, predlogov, mnenj in prispevkov.
- Procesi morajo biti moderirani »neodvisno« od nosilcev procesa.
- Končne odločitve morajo biti javno objavljene.

Povzetek sklepov temelji na predlogih, ki so jih v 28 prispevkih podali naslednji predavatelji in soustvarjalci vsebin: Franc Žlahtič, Marjan Eberlinc, Violeta Bulc, Peter Gašperšič, Alberto Pototschnig, Einari Kisel, Jean-Michel Glachant, Sylvia Elisabeth Beyer, Vittorio Musazzi, Damjan Međimorec, Danijel Levičar, Alojz Poredoš, Irena Praček, Robert Golob, Karlo Peršolja, Djordje Žebeljan, Martin Novšak, Jože Špiler, Matjaž Vrčko, Franc Cimerman, Uroš Salobir, Matjaž Vodušek, Urban Odar, Dejan Koletnik, Mojca Kert, Igor Papič, Igor Šalamun, Andrej Kitanovski, Karel Lipič, Urška Dolinšek, pa tudi udeleženci konference, ki so svoje pobude posredovali na vprašalniku: Franko Nemas, Peter Novak, Karel Lipič.